

Yhdyskuntalautakunta 11.08.2026

626/11.02.05/2026

Valmistelija ympäristöpäällikkö Elina Laukkanen

Asia

Lempäälän kunnan omistamalla kiinteistöllä Lautala 418-431-2-95 sijaitsevan puun (Maailman tammi) rauhoittaminen luonnonsuojelulain mukaisena luonnonmuistomerkkinä.

Kohteen kuvaus ja perusteet rauhoittamiselle

Myllyrannan leikkikentän reunassa kiinteistöllä Lautala 418-431-2-95 kasvaa maailman ainoa Maailman Tammi. Lempäälän Ympäristönsuojeluyhdistys ry istutti tammen maailman ympäristöpäivänä 5.6.1992. Maailman tammi sai nimensä samaan aikaan Rio de Janeirossa pidetystä ympäristökonferenssista. Rion kokous oli yksi ensimmäisistä kansainvälisistä korkean tason huippukokouksista, jossa maapallon johtajat ilmaisivat huolensa ympäristöasioista. Historian suurin YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssi teki tunnetuksi käsitteen kestävä kehitys. Lempäälän Ympäristönsuojeluyhdistys ry:n istutustilaisuudesta lähti lyhyt säike Rion jättikokoukseen: ”Istutimme Rion kokouksen ja ympäristöpäivän muistoksi Maailman tammen. Tehkää tekin kestäviä päätöksiä. Lempäälän ympäristönsuojeluyhdistys.” Lempäälän Ympäristönsuojeluyhdistys ry:n ympäristödiplomit ansioituneille lempääläisille ympäristönsuojelun edistäjille jaetaan Maailman ympäristöpäivänä 5.6. useimmiten Maailmantammen vieressä.

Istutettu puu katsotaan perustelluksi rauhoittaa luonnonmuistomerkkinä sen ainutlaatuisuuden ja merkityksen perusteella. Myös Lempäälän kunta on sitoutunut Suomen kestävä kehityksen toimikunnan ylläpitämään kestävä kehityksen sitoumukseen vähentämällä hiilidioksidipäästöjään. Puut paitsi sitovat hiilidioksidia, niin auttavat myös ilmastomuutokseen sopeutumisessa tuomalla tärkeää varjoa, viilentämällä ilmaa ja suojaamalla kuumuudelta. Istutetun Maailman tammen merkitys on myös tässä mielessä ajankohtainen.

Lainsäädännöllinen tausta

Luonnonsuojelulain (9/2023) 95 §:n mukaan puu, puuryhmä, siirtolohkare tai muu niitä vastaava luonnonmuodostuma, jota sen kauneuden, harvinaisuuden, maisemallisen merkityksen, tieteellisen arvon tai muun vastaavan syyn vuoksi on aiheutta erityisesti suojella, voidaan määrätä rauhoitetuksi luonnonmuistomerkiksi.

Yksityisen omistamalla alueella olevan luonnonmuistomerkin rauhoittamisesta päättää alueen omistajan hakemuksesta tai suostumuksella kunta. Kunnan on huolehdittava yksityisen omistamalla alueella olevan luonnonmuistomerkin merkitsemisestä selvästi havaittavalla tavalla.

Rauhoitettua luonnonmuistomerkkiä ei saa vahingoittaa eikä turmella.

Luonnonsuojelulain (9/2023) 96 §:n mukaan kunta voi yksityisen omistamalla alueella omistajan hakemuksesta tai Lupa- ja valvontaviraston esityksestä osittain tai kokonaan lakkauttaa luonnonmuistomerkin

rauhoituksen, jos rauhoitukselle ei ole enää perusteita tai jos rauhoitus estää yleisen edun kannalta merkittävän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen. Yksityisen alueen omistajan hakemuksesta on hankittava Lupa- ja valvontaviraston lausunto.

Asian käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä pyydettiin Lempäälän kunnan kaavoituksen sekä infrapalveluiden kommentit Maailman tammen rauhoittamisesta. Saatujen kommenttien perusteella rauhoitukselle ei ole estettä. Maailman tammi sijoittuu lainvoimaisessa asemakaavassa puistoalueelle (VP).

Asiasta tiedotettiin Lempäälän Ympäristönsuojeluyhdistys ry:tä. Asiasta ei ole muutoin kuultu hallintolain mukaisesti, koska asialla ei ole katsottu olevan sellaisia muita asianosaisia, joiden etua tai oikeutta asia saattaisi koskea. Luonnonsuojelulaki (95 §) ei edellytä Lupa- ja valvontaviraston lausuntoa, kun kyseessä luonnonmuistomerkin rauhoittamisesta päättäminen.

Liitteet: Liite 1. Maailman tammen sijainti ja kuvat

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 21 §:n (kunnanhallituksen tehtävät ja toimivalta) mukaan kunnanhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kunnan toimielimelle tai viranhaltijalle.

Lisätietoja: ympäristöpäällikkö Elina Laukkanen, p. 040 133 7257, elina.laukkanen@lempaala.fi ja ympäristötarkastaja Tuija Selänpää, p. 041 730 9603, tuija.selanpaa@lempaala.fi

Esittelijä

Yhdyskuntajohtaja

Päätösehdotus

Yhdyskuntalautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle, että se määrää kiinteistöllä Lautala 418-431-2-95 sijaitsevan Maailman tammen luonnonsuojelulain mukaan rauhoitetuksi luonnonmuistomeriksi. Kunta huolehtii luonnonmuistomerkin merkitsemisestä selvästi havaittavalla tavalla.

Päätös

Tiedoksi

Metsähallitus (luonnonmuistomerkit@metsa.fi)
Lupa- ja valvontavirasto (kirjaamo@lvv.fi)
Ympäristötarkastaja Selänpää
Yleiskaavoittaja Suontausta
Kehittämiskeskitehti Villanen
Infrapäällikkö Pekkala
Lempäälän Ympäristönsuojeluyhdistys ry (lysyry@gmail.com)